MEJDS. 2022; 12:103.

Published online 2022 Sep. **Original Article**

Modeling the Mediating Role of Personality Traits in the Relationship Between Problem-Solving Skills and Life Satisfaction

Kazemzadeh M[1], *Asadzadeh H[2], Moazedian A[3], Karami A[4]

Author Address
1. PhD Student in Educational Psychology, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran;
2. Associate Professor, Department of Educational Psychology, Faculty of Psychology and Educational, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran;
3. Assistant professor, Department of Psychology, Semnan branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran;
4. Associate Professor, Department of Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.
***Corresponding Author E-mail:** Asadzadeh@atu.ac.ir

Received: 2020 September 1; **Accepted:** 2020 October 13

Abstract

Background & Objectives: Life satisfaction is one of the issues that most families face throughout their lives, and if they do not achieve it, they experience many disabilities and challenges. Life satisfaction refers to a person's feelings about his/her performance and quality of life. In other words, it assesses one's health and well–being. Many factors contribute to satisfaction in life, among which problem–solving skills can be mentioned. Problem–solving skill is one of the decisive skills in life and helps people solve their problems with certain planning. Personality traits can be mentioned, among other factors affecting life satisfaction. Today, with many and varied problems, the number of families visiting counseling centers to acquire the necessary skills to be more satisfied with life is increasing day by day. One of the primary components that counselors and psychologists should be aware of is the personality characteristics of clients and how to teach problem–solving skills to families. This study aimed to model the mediating role of personality traits in the relationship between problem–solving skills and life satisfaction in families.

Methods: This research was conducted using the descriptive correlational method. The study's statistical population included all couples referring to counseling centers in districts 2 and 5 of Tehran City, Iran, in the second half of 2018 and the first half of 2019 who were 1283 people. After determining the sample size by Lohlin volume estimation method which is based on hidden variables and taking into account the possibility of incomplete questionnaires, a sample of 290 people was selected by the available sampling method. In this study, the inclusion criteria were referrals to counseling in districts 2 and 5 of Tehran in the second half of 2018 and the first half of 2019, being interested in cooperating in research and lacking any mental illness. The exclusion criteria were lack of cooperation in research and getting sick. The following questionnaires were used to collect the required data: NEO Five–Factor Inventory (McKree and Costa, 2004), Problem Solving Inventory (Hepner & Baker, 1997), and Life Satisfaction Questionnaire (Diner et al., 2003). In this research, descriptive statistics including frequency, percentage, mean and standard deviation were used to describe the data. The Pearson correlation coefficient was used to examine the relationship between variables. Data analysis was done in SPSS and AMOS software. A significance level of 0.05 was considered.

Results: The findings showed that the effect of total life satisfaction on the problem–solving skills variable was significant ($p<0.001$, $\beta=0.439$). Also, the direct effect of life satisfaction on the problem–solving skills variable was significant ($p<0.001$, $\beta=0.285$). On the other hand, the indirect effect of life satisfaction mediated by personality traits on the problem–solving skills variable was estimated using the Bootstrap estimation method ($p<0.001$, $\beta=0.154$). The research model had a good fit ($X^2/df=1.537$, CFI=0.996, GFI=0.994, AGFI=0.990, RMSEA=0.031).

Conclusion: Based on the results of this study, the structural model of the study fits the collected data and explains life satisfaction. The problem–solving skill variable can be used through the mediation of personality traits.

Keywords: Personality traits, Problem–Solving skills, Life satisfaction.

Copyright © 2022, MEJDS. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-05]

مجله مطالعات ناتوانی ۱۴۰۱؛ (۱۲):۱۰۳.

انتشار برخط شهریور ۱۴۰۱ مقاله پژوهشی اصیل

مدل‌یابی نقش واسطه‌ای ویژگی‌های شخصیتی در رابطهٔ بین مهارت حل مسئله با رضایت از زندگی

محمد کاظم‌زاده[۱]، *حسن اسدزاده[۲]، آمنه معاضدیان[۳]، ابوالفضل کرمی[۴]

توضیحات نویسندگان

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران؛

۲. دانشیار گروه روانشناسی تربیتی، دانشکدهٔ روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران؛

۳. استادیار گروه روانشناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران؛

۴. دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

***رایانامهٔ نویسندهٔ مسئول:** Asadzadeh@atu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۱ شهریور ۱۳۹۹؛ **تاریخ پذیرش:** ۲۲ مهر ۱۳۹۹

چکیده

زمینه و هدف: رضایت از زندگی یکی از مؤلفه‌های مهم در پژوهش‌های روان‌شناختی است که افراد در صورت دست‌نیافتن به آن با مشکلات و ناتوانی‌هایی مواجه می‌شوند. هدف از این پژوهش مدل‌یابی نقش واسطه‌ای ویژگی‌های شخصیتی در رابطهٔ بین مهارت حل مسئله با رضایت از زندگی در خانواده‌ها بود.

روش‌بررسی: این پژوهش به‌روش توصیفی‌همبستگی انجام شد. جامعهٔ آماری پژوهش را تمامی زوج‌های مراجعه‌کننده به مراکز مشاورهٔ مناطق دو و پنج شهر تهران در نیمهٔ دوم سال ۱۳۹۷ و نیمهٔ اول سال ۱۳۹۸ به تعداد ۱۲۸۳ نفر تشکیل دادند که از بین آن‌ها ۲۹۰ نفر به‌روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌های لازم، پرسش‌نامهٔ شخصیتی پنج‌عاملی نئو (مک‌کری و کاستا، ۲۰۰۴)، پرسش‌نامهٔ حل مسئله (هپنر و بیکر، ۱۹۹۷) و پرسش‌نامهٔ رضایت از زندگی (دینر و همکاران، ۲۰۰۳) به‌کار رفت. به‌منظور تحلیل داده‌ها، علاوه‌بر شاخص‌های آمار توصیفی از ضریب همبستگی پیرسون و روش آماری معادلات ساختاری در سطح معناداری ۰/۰۵ در نرم‌افزارهای SPSS و AMOS استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد، اثر کل رضایت از زندگی بر متغیر مهارت‌های حل مسئله معنادار بود ($p<$۰/۰۰۱ و β=۰/۴۳۹)؛ همچنین اثر مستقیم رضایت از زندگی بر متغیر مهارت‌های حل مسئله معنادار بود ($p<$۰/۰۰۱ و β=۰/۲۸۵). اثر غیرمستقیم رضایت از زندگی با میانجی‌گری ویژگی‌های شخصیتی بر متغیر مهارت‌های حل مسئله، با استفاده از روش برآورد بوت‌استرپ، معنادار بود ($p<$۰/۰۰۱ و β=۰/۱۵۴). مدل پژوهش از برازش خوبی برخوردار بود (χ^2/df=۱/۵۳۷ و CFI=۰/۹۹۶ و GFI=۰/۹۹۴، AGFI=۰/۹۹۰ و RMSEA=۰/۰۳۱).

نتیجه‌گیری: براساس یافته‌های پژوهش نتیجه‌گیری می‌شود، مدل ساختاری پژوهش با داده‌های گردآوری‌شده برازش دارد و برای تبیین رضایت از زندگی در خانواده‌ها می‌توان از متغیر مهارت حل مسئله با میانجی‌گری ویژگی‌های شخصیتی استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها: ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های حل مسئله، رضایت از زندگی.

حق انتشار محفوظ است © ۱۴۰۱، مجله مطالعات ناتوانی. این یک مقاله با دسترسی آزاد است که تحت مجوز اختیار ـ غیرتجاری ۴/۰ بین‌المللی (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fa) منتشر شده است که به شما اجازه می‌دهد که مواد منتشر شده در این مقاله را با شرط ارجاع مناسب به نسخهٔ اصلی، به‌طور غیرتجاری نسخه‌برداری و توزیع کنید.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-05]

۱ مقدمه

هر انسانی کوشش می‌کند تا زندگی همراه با سلامتی، امید، خوشبختی و تجربهٔ احساس‌های خوشایند داشته باشد. از سوی دیگر بیشتر جوامع خواستار شادی، سلامت و سعادت افراد جامعهٔ خود هستند؛ ازاین‌رو به‌منظور دستیابی به این هدف، باید تا آنجاکه امکان دارد عوامل تأثیرگذار بر بهداشت روانی، سلامت و رضایت از زندگی[1] را شناسایی کرد (۱). در بحث رضایت از زندگی، فرد مطابق با مجموعه‌ای منحصربه‌فرد از شاخص‌های فردی خود، کیفیت و ویژگی‌های زندگی‌اش را مطالعه می‌کند تا بتواند بر ناتوانی‌هایی موجود در زندگی غلبه کند (۲).

رضایت از زندگی از موضوعاتی است که اکثر خانواده‌ها در تمام مدت زندگی با آن مواجه هستند و در صورت دست‌نیافتن به آن با ناتوانی‌ها و چالش‌های متعددی مواجه می‌شوند (۳). رضایت از زندگی بازتاب فاصلهٔ بین ایده‌آل‌های فرد و وضعیت فعلی وی است و هرچه شکاف میان این ایده‌آل‌ها و وضعیت فعلی فرد بیشتر باشد، میزان رضایت از زندگی او کمتر می‌شود. در تعریفی مفهومی و کوتاه، رضایت از زندگی را به‌منزلهٔ احساس خرسندی کلی شخص از زندگی تعریف می‌کنند (۴). هرچند مفهوم رضایت از زندگی به سایر مفاهیم نظیر شادکامی و خوش‌بینی نزدیک است، تعریف خاص خود را دارد. رضایت از زندگی به مفهوم احساس شخص در رابطه با عملکرد و کیفیت زندگی خود و به بیانی دیگر ارزیابی سلامت و بهزیستی خویش است (۵). امروزه توجه به موضوع رضایت از زندگی و عوامل مؤثر بر آن رشد روزافزونی دارد؛ به‌گونه‌ای که مقالات موجود با موضوع کیفیت زندگی و ابعاد آن در بین سال‌های ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۵ از ۲۰درصد به ۷۱درصد رشد پیدا کرد (۶). رسیدن به رضایت از زندگی با فراگیرشدن احساس مثبت و نبود احساس منفی همراه است و افراد دارای رضایت زیاد در زندگی، درمقایسه با سایر افراد از راهبردهای مقابله‌ای مفیدتری در مواجهه با مشکلات و فشارهای روانی استفاده می‌کنند. درمجموع این افراد احساس خوشبختی و تعهد دارند؛ همچنین تصور می‌کنند دارای نقش عمده‌ای در زندگی خود هستند و دید بهتری به آینده دارند (۷). نتیجه و پیامد چنین دیدگاهی موجب می‌شود تا افراد مسئلهٔ رضایت از زندگی و سلامت روانی و جسمی را دنبال کنند و برای طولانی‌ترشدن عمر خود تلاش و کوشش داشته باشند (۸).

عوامل متعددی در کسب رضایت از زندگی سهم دارد که از آن جمله می‌توان به مهارت حل مسئله[2] اشاره کرد. مهارت حل مسئله از مهارت‌های تعیین‌کننده در زندگی است و به افراد کمک می‌کند تا با برنامه‌ریزی معین، برای حل مشکلاتشان اقدام کنند (۹). از سوی دیگر از فواید مهم‌تر یادگیری مهارت حل مسئله می‌توان گفت که به شخص این امکان را می‌دهد تا در هنگام رویارویی با مشکلات پاسخ‌های متعددی را بررسی و آن‌ها را ارزیابی کند و بعد از تجزیه‌وتحلیل لازم راه‌حل معقول‌تر را برگزیند (۱۰). مهارت حل مسئله شامل فرایند یافتن نکات یا جنبه‌های نامعلوم با استفاده از نکات یا جنبه‌های معلوم است. موضوع حل مسئله فرایندی تفکری، ذهنی، مهارتی و دانشی است که به‌منزلهٔ پدیدآورندهٔ علوم، فناوری، مهندسی و به‌عبارتی تمام اختراعات، ابداعات و دستاوردهای انسان در نظر گرفته می‌شود. به عبارت دیگر از وظایف و اهداف بسیار مهم علوم و فناوری، شناسایی و حل مسائل مربوط به آن حوزهٔ موضوعی است (۱۱). حل مسئله براساس مفهوم مسئله تعریف می‌شود. بحث حل مسئله و انواع نگرش‌ها، رویکردها و روش‌شناسی‌های حل مسئله در علوم متعدد و ازجمله در علم میان‌رشته‌ای خلاقیت‌شناسی بررسی و مطالعه شده است (۱۲). همچنین زمانی دربارهٔ حل مسئله بحث صورت می‌گیرد که موجود زنده‌ای یا یک سیستم هوش مصنوعی برای رفتن از موقعیتی به سایر موقعیت‌ها قادر به تصمیم‌گیری نباشد. به‌طور ساده، فرایند حل مسئله شامل شناخت مشکل، استفاده از دانش قبلی برای ایجاد مفاهیم جدید دربارهٔ آن مشکل و به‌کارگیری استراتژی‌های مفید برای حل مشکل است (۱۲). بسیاری از پژوهشگران، حل مسئله را به‌صورت ابزاری عمومی درجهت رشد شناختی و یادگیری افراد نشان می‌دهند (۱۳). حل مسئله نیازمند استفاده از راهبردهای هدفمندی است که فرد به‌واسطهٔ آن‌ها مفاهیم را تعریف کرده و برای تصمیم‌گیری راه‌حل‌ها اقدام می‌کند (۱۴). نظر به تنش و فشارهای بی‌شمار در زندگی مدرن، بدیهی است که داشتن انواع مهارت‌ها مانند مهارت حل مسئله عاملی مهم درجهت کسب رضایت از زندگی به‌شمار می‌رود (۱۵).

از سایر عوامل تأثیرگذار بر رضایت از زندگی می‌توان ویژگی‌های شخصیتی[3] را نام برد. شخصیت به‌صورت الگویی شخصی از افکار، عواطف و رفتار درکنار مکانیزم‌های روان‌شناختی پنهان یا آشکار پشت الگوهای مذکور است (۱۶). شخصیت را می‌توان نمونه‌های اختصاصی و متمایز رفتار، تفکر و هیجان در نظر گرفت که الگوی شخصی تعامل با محیط اجتماعی و فیزیکی هر فرد را مشخص می‌کند. در رابطه با خاستگاه و منشأ شخصیت، نظریه‌های متعددی وجود دارد. در همین خصوص باتوجه به رویکردهای گوناگون دربارهٔ شخصیت مشخص می‌شود که در هریک از رویکردها نگرش به شخصیت به‌صورت یکسان نیست (۱۷). با درنظرگرفتن این نظریه‌ها می‌توان شخصیت را براساس تعدادی مؤلفهٔ پیوسته توصیف کرد که هر کدام نمایندهٔ یک صفت خاص است (۱۸). براساس نظریهٔ یادگیری اجتماعی، علت گوناگونی شخصیت‌ها به‌دلیل وجود تنوع در تجارب یادگیری افراد است. در نظریه‌های یادشده بر ضرورت و اهمیت تعیین‌کننده‌های موقعیتی یا محیطی در افزایش جایگاه شخصیت اشخاص تأکید فراوانی شده است (۱۹). براساس مدل زیستی، روانی و اجتماعی می‌توان شخص را به‌عنوان نظامی در تعادل با نظام‌های فرعی زیستی، روان‌شناختی و اجتماعی در نظر گرفت. در چنین رویکردی علاوه‌بر عوامل زیستی، عوامل روان‌شناختی نظیر حالات روان‌شناختی و شخصیتی، دارای نقش تعیین‌کننده‌ای در سلامت روانی و جسمانی است. پژوهشگران بیان می‌کنند، هر ویژگی شخصیتی، تأثیر بر پیامدهای گوناگون مرتبط با سلامتی دارد (۲۰،۲۱). درواقع روان‌شناسان، شخصیت را سازمان پویایی از سیستم‌های روان‌تنی فرد که در تعیین رفتارها و افکار خاص او نقش دارد، تعریف می‌کنند که

[1]. Life satisfaction
[2]. Problem-solving skills
[3]. Personality traits

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-05]

امکان پیش‌بینی آنچه را فرد در شرایط خاص از خود بروز خواهد داد، فراهم می‌آورد (۲۲). خصوصیات شخصیتی، صفات پایداری هستند که از موقعیتی به موقعیت دیگر تغییر چندانی نمی‌کنند. این ویژگی‌ها گرایش‌های باثبات و بادوام پاسخ‌دهی به‌شیوهٔ یکسان به محرک‌های گوناگون هستند و می‌توانند رفتار افراد را در موقعیت‌های گوناگون پیش‌بینی کنند (۲۱،۲۳). از دسته‌بندی‌های بسیار مهم مربوط به شخصیت، درون‌گرایی و برون‌گرایی است. شخصیت درون‌گرایی ویژگی خُلقی است که با دیدگاه درونی ذهنی همراه است و فرد درون‌گرا آمادگی بیشتری برای خودداری و تسلط بر نفس از خود نشان می‌دهد. شخصیت برون‌گرایی ویژگی خُلقی است که با دیدگاه عینی و خارجی مشخص می‌شود و با فعالیت عملی بهتری همراه است. افراد برون‌گرا آمادگی کمتری برای تسلط بر نفس خویش دارند (۲۱،۲۴).

امروزه باوجود مشکلات عدیده و متنوع، میزان مراجعهٔ خانواده‌ها به مراکز مشاوره به‌منظور کسب مهارت‌های لازم به‌منظور رضایت بیشتر از زندگی روزبه‌روز در حال افزایش است. یکی از مؤلفه‌های اولیه و اصلی که مشاوران و روان‌شناسان باید از آن آگاهی کافی داشته باشند، ویژگی‌های شخصیتی مُراجعان و چگونگی آموزش مهارت‌های حل مسئله برای خانواده‌ها است؛ بنابراین انجام پژوهش حاضر به این دلیل ضرورت پیدا کرد که ارتقای کیفیت زندگی و افزایش امید به زندگی جزو اهداف مهم و مأموریت‌های اصلی سازمان‌های بهداشتی و درمانی به‌شمار می‌رود. بدیهی است نقش مراکز مشاوره و به‌ویژه عملکرد مشاوران و روان‌شناسان در تحقق این رسالت عظیم بسیار مؤثر خواهد بود. این مطالعه با هدف مدل‌یابی نقش واسطه‌ای ویژگی‌های شخصیتی در رابطهٔ بین مهارت‌های حل مسئله با رضایت از زندگی انجام شد.

۲ روش‌بررسی

این پژوهش به روش توصیفی‌همبستگی انجام شد. جامعهٔ آماری پژوهش را تمامی زوج‌های مراجعه‌کننده به مراکز مشاورهٔ مناطق دو و پنج شهر تهران در نیمهٔ دوم سال ۱۳۹۷ و نیمهٔ اول سال ۱۳۹۸ به تعداد ۱۲۸۳ نفر تشکیل دادند. پس از تعیین حجم نمونه با روش برآورد حجم لوهلین که براساس متغیرهای پنهان و با احتساب احتمال وجود پرسش‌نامه‌های ناقص صورت می‌گیرد، ۲۹۰ نفر به‌روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند (۲۵). در این پژوهش معیارهای ورود آزمودنی‌ها به مطالعه شامل مراجعه‌کنندگان به مراکز مشاورهٔ مناطق دو و پنج شهر تهران در نیمهٔ دوم سال ۱۳۹۷ و نیمهٔ اول سال ۱۳۹۸، علاقه‌مند به همکاری در پژوهش و فاقد هرگونه بیماری روانی بود. همچنین معیارهای خروج، همکاری‌نکردن در پژوهش و داشتن بیماری در نظر گرفته شد.

روش اجرای این پژوهش بدین‌صورت بود که ابتدا مجوزهای لازم از دانشگاه محل تحصیل و مراکز بهزیستی دریافت شد. سپس ضمن هماهنگی با مدیران مراکز مشاوره و بعد از آشنایی شرکت‌کنندگان با اهداف پژوهش و اطمینان از محرمانه‌ماندن اطلاعات شخصی و اعلام رضایت، آزمودنی‌ها وارد پژوهش شدند. در این مطالعه ملاحظات اخلاقی به‌شرح زیر رعایت شد: رضایت آگاهانه و داوطلبانهٔ آزمودنی‌ها؛ امکان خروج از مطالعه؛ احترام به حقوق و شخصیت آزمودنی‌ها؛ رازداری و امانت‌داری از سوی پژوهشگر؛ جبران خطرات احتمالی در حین مطالعه از سوی پژوهشگر.

برای جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه‌های زیر به‌کار رفت.

ـ پرسش‌نامهٔ شخصیتی پنج‌عاملی نئو[1]: به‌منظور سنجش ویژگی‌های شخصیتی آزمودنی‌ها از پرسش‌نامهٔ تهیه‌شده توسط مک‌کری و کاستا در سال ۲۰۰۴، استفاده شد (۲۶). این پرسش‌نامه دارای شصت ماده و پنج مؤلفهٔ روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی، سازگاری و وجدانی‌بودن است که براساس مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود. در این پرسش‌نامه حداقل نمره ۶۰، حداکثر نمره ۳۰۰ و نقطهٔ برش ۱۸۰ است. همچنین کسب نمرهٔ بیشتر به‌معنای وجود میزان زیادی از ویژگی مؤلفه‌های شخصیتی در بین آزمودنی‌ها است (۲۶). روایی سازه و محتوا توسط مک‌کری و کاستا به تأیید رسید و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ در هریک از عوامل اصلی روان‌رنجوری (۰/۸۶)، برون‌گرایی (۰/۷۳)، گشودگی (۰/۵۶)، سازگاری (۰/۶۸) و وجدانی‌بودن (۰/۸۷) به‌دست آمد (۲۶). رضایی‌فر و همکاران در پژوهشی روایی صوری پرسش‌نامهٔ مذکور را با استفاده از نظرهای چند نفر از متخصصان مناسب گزارش کردند و پایایی آن را ازطریق ضریب آلفای کرونباخ برای روان‌رنجوری (۰/۷۴)، برون‌گرایی (۰/۵۵)، گشودگی (۰/۴۷)، سازگاری (۰/۶۸) و وجدانی‌بودن (۰/۷۷) به‌دست آوردند (۲۷).

ـ پرسش‌نامهٔ حل مسئله[2]: به‌منظور سنجش ویژگی‌های حل مسئله در آزمودنی‌ها از پرسش‌نامهٔ تهیه‌شده توسط هپنر و بیکر در سال ۱۹۹۷، استفاده شد (۲۸). این پرسش‌نامه دارای ۳۵ ماده و سه مؤلفهٔ اعتماد به حل مسئله، سبک گرایش‌ـ‌اجتناب و کنترل شخصی است که براساس مقیاس شش‌درجه‌ای لیکرت از صفر تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود. در این پرسش‌نامه حداقل نمره ۳۵، حداکثر نمره ۱۷۵ و نقطهٔ برش ۱۰۵ است. همچنین کسب نمرهٔ بیشتر به‌معنای استفادهٔ بیشتر از راهبردهای حل مسئله در بین آزمودنی‌ها است (۲۸). هپنر و بیکر در پژوهشی همسانی درونی پرسش‌نامه را با مقیاس استقبال یا اجتناب از فعالیت‌های حل مسئله[3] (۰/۸۴) و پایایی آن را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های اعتماد به حل مسئله (۰/۶۶)، سبک گرایش‌ـ‌اجتناب (۰/۷۱)و کنترل شخصی (۰/۷۳) محاسبه کردند (۲۸). همچنین امراللهی بیوکی روایی سازهٔ پرسش‌نامهٔ مذکور را با مقیاس رفتار حین حل مسئله[4] (۰/۷۲) و پایایی آن را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های اعتماد به حل مسئله (۰/۷۴)، سبک گرایش‌ـ‌اجتناب (۰/۷۰) وکنترل شخصی (۰/۷۱) به‌دست آورد (۲۹).

ـ پرسش‌نامهٔ رضایت از زندگی[5]: به‌منظور سنجش میزان رضایت از زندگی در بین آزمودنی‌ها از پرسش‌نامهٔ تهیه‌شده توسط دینر و همکاران در سال ۲۰۰۳، استفاده شد (۱). این پرسش‌نامه دارای پنج ماده است که براساس مقیاس هفت‌درجه‌ای لیکرت از ۱ تا ۷ نمره‌گذاری می‌شود.

[1]. NEO Five-Factor Inventory
[2]. Problem Solving Inventory
[3]. Scale of Accepting or avoiding Problem-Solving Activities
[4]. Behavior during Problem Solving Scale
[5]. Life Satisfaction Questionnaire

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-05]

در این پرسش‌نامه حداقل نمره ۵، حداکثر نمره ۳۵ و نقطهٔ برش ۲۶ است. همچنین کسب نمرهٔ بیشتر نشان‌دهندهٔ بیشتربودن رضایت از زندگی از سوی آزمودنی‌ها است (۱). دینر و همکاران روایی پرسش‌نامه را پذیرفتنی و پایایی آن را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (۰/۸۷) گزارش کردند (۱). همچنین متولیان و همکاران همسانی درونی پرسش‌نامه را ۰/۴۸ و پایایی آن را به‌روش تنصیف برابر با ۰/۸۸ به‌دست آوردند (۴).

در این پژوهش برای توصیف داده‌ها، آمار توصیفی شامل فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار به‌کار رفت. ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی رابطهٔ بین متغیرها به‌کار رفت. فرض نرمالیتی ازطریق آزمون کولموگروف‌اسمیرنف به‌عنوان پیش‌فرض پژوهش محاسبه شد. همچنین از شاخص‌های نکویی برازش، مجذور کای[1] با مقدار احتمال بزرگ‌تر از ۰/۰۵، ریشهٔ خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA)[2] با نقطهٔ برش کوچک‌تر از ۰/۰۸، شاخص نکویی برازش تعدیل‌شده (AGFI)[3] با نقطهٔ برش کوچک‌تر از ۰/۹۰، شاخص نکویی برازش (GFI)[4] با نقطهٔ برش کوچک‌تر از ۰/۹۵ و شاخص نکویی تطبیقی (CFI)[5] با نقطهٔ برش کوچک‌تر از ۰/۹۵ با درنظرگرفتن مقادیر برازش مذکور استفاده شد (۳۰). تحلیل داده‌ها در نرم‌افزارهای SPSS و AMOS انجام شد. سطح معناداری ۰/۰۵ درنظر گرفته شد. باتوجه به مطالب بیان‌شده، مدل مفهومی پژوهش به‌شرح شکل ۱ است که براساس آن، ویژگی‌های شخصیتی بین مهارت‌های حل مسئله و رضایت از زندگی نقش میانجی دارد.

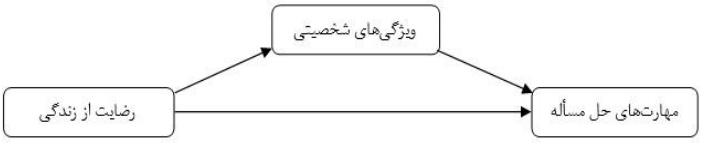

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

۳ یافته‌ها

در این پژوهش ۲۹۰ نفر آزمودنی شرکت داشتند که از بین آن‌ها ۱۹۷ نفر (۶۷/۹۳درصد) زن و ۹۳ نفر (۳۲/۰۷درصد) مرد بودند. همچنین ۹۸ نفر (۳۳/۷۹درصد) از شرکت‌کنندگان کمتر از ۳۰ سال، ۱۲۸ نفر (۴۴/۱۴درصد) بین ۳۱تا۴۰ سال و ۶۴ نفر (۲۲/۰۷درصد) بیشتر از ۴۱ سال سن داشتند. از لحاظ تحصیلات، ۶۲ نفر (۲۱/۳۸درصد) از شرکت‌کنندگان دارای مدرک تحصیلی دیپلم و کمتر، ۳۲ نفر (۱۱/۰۴درصد) کاردانی، ۱۱۵ نفر (۳۹/۶۵درصد) کارشناسی و ۸۱ نفر (۲۷/۹۳درصد) کارشناسی‌ارشد و بیشتر بودند. به‌علاوه ۴۳ نفر (۱۷/۲۰درصد) از شرکت‌کنندگان شاغل و ۲۰۷ نفر (۸۲/۸۰درصد) فاقد شغل بودند.

جدول ۱. ماتریس همبستگی، میانگین، انحراف معیار و نتایج آزمون کولموگروف‌اسمیرنف برای متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های حل مسئله و رضایت از زندگی

متغیر	۱	۲	۳
رضایت از زندگی	–		
ویژگی‌های شخصیتی	۰/۳۷۹	–	
مهارت‌های حل مسئله	۰/۳۳۱	۰/۲۹۷	–
میانگین	۳۵/۱۴	۲۱۸/۶۳	۱۳۹/۷۴
انحراف معیار	۴/۶۶	۱۹/۸۴	۷/۹۳
کولموگروف‌اسمیرنف	p =۰/۱۴۷	p =۰/۲۰۰	p =۰/۱۰۹

باتوجه به در جدول ۱، مهارت‌های حل مسئله و ویژگی‌های شخصیتی رابطهٔ مستقیم و معناداری با رضایت از زندگی داشتند (p<۰/۰۰۱). بین مهارت‌های حل مسئله و ویژگی‌های شخصیتی رابطهٔ مستقیم و معناداری مشاهده شد (p<۰/۰۰۱). همچنین نتایج آزمون کولموگروف‌اسمیرنف بیانگر نرمال‌بودن توزیع داده‌ها بود.

جدول ۲. ضرایب مسیرهای کل، مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های حل مسئله و رضایت از زندگی در مدل ساختاری

	مسیرها	برآورد ضریب استانداردنشده	خطای معیار	برآورد ضریب استانداردشده	مقدار احتمال
اثر کل	رضایت از زندگی ← مهارت‌های حل مسئله	۰/۳۸۵	۰/۱۳۴	۰/۴۳۹	<۰/۰۰۱
اثر مستقیم	رضایت از زندگی ← مهارت‌های حل مسئله	۰/۳۴۴	۰/۱۷۰	۰/۲۸۵	<۰/۰۰۱
اثرغیرمستقیم	رضایت از زندگی ←مهارت‌های حل مسئله‌بامیانجی‌گری‌ویژگی‌های‌شخصیتی	۰/۳۹۴	۰/۱۱۹	۰/۱۵۴	<۰/۰۰۱

[1]. Chi-square
[2]. Root mean square error of approximation (RMSEA)
[3]. Adjusted goodness of fit index (AGFI)
[4]. Goodness of fit index (GFI)
[5]. Comparative fit index (CFI)

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-05]

باتوجه به یافته‌های جدول ۲، اثر کل رضایت از زندگی بر متغیر مهارت‌های حل مسئله معنادار بود (β=۰/۴۳۹، $p<$۰/۰۰۱). همچنین اثر مستقیم رضایت از زندگی بر متغیر مهارت‌های حل مسئله معنادار به‌دست آمد (β=۰/۲۸۵، $p<$۰/۰۰۱). از طرف دیگر براساس نتایج جدول مذکور، اثر غیرمستقیم رضایت از زندگی با میانجی‌گری ویژگی‌های شخصیتی بر متغیر مهارت‌های حل مسئله، با استفاده از روش برآورد بوت‌استرپ، معنادار بود (β=۰/۱۵۴، $p<$۰/۰۰۱).

جدول ۳. شاخص‌های نکویی برازش مدل ساختاری

شاخص برازندگی	مجذور کای	نسبت مجذور کای به درجهٔ آزادی	ریشهٔ خطای میانگین مجذورات تقریب	شاخص نکویی برازش	شاخص نکویی برازش تعدیل‌شده	شاخص نکویی تطبیقی	مقدار احتمال
مقادیر مشاهده‌شده	۴۱۲/۱۹۱	۱/۵۳۷	۰/۰۳۱	۰/۹۹۴	۰/۹۹۰	۰/۹۹۶	<۰/۰۰۱

براساس جدول ۳، نسبت مجذور کای به درجهٔ آزادی کمتر از ۳ و میزان شاخص نکویی برازش، شاخص تعدیل‌شدهٔ برازندگی و شاخص برازندگی تطبیقی نزدیک به یک بود؛ درنتیجه مدل ارائه‌شده از برازش خوبی برخوردار بود ($p<$۰/۰۰۱).

در شکل ۲ مدل نهایی پژوهش براساس ضرایب استانداردشدهٔ برآوردشده ارائه شده است.

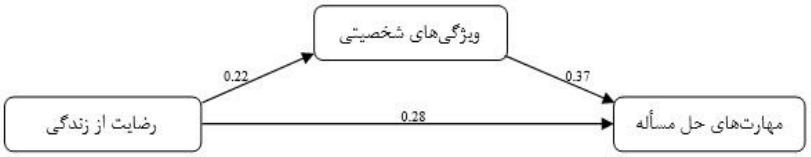

شکل ۲. مدل نهایی براساس ضرایب استاندارد برآوردشده

۴ بحث

این پژوهش با هدف مدل‌یابی نقش واسطه‌ای ویژگی‌های شخصیتی در رابطه ی بین مهارت‌های حل مسئله با رضایت از زندگی انجام شد. نتایج به‌دست‌آمده از مدل‌یابی معادلات ساختاری نشان داد، رضایت از زندگی بر متغیر مهارت‌های حل مسئله اثر مستقیم و معنادار داشت. براساس نتایج ضریب همبستگی پیرسون نیز مهارت‌های حل مسئله رابطهٔ مستقیم و معناداری با رضایت از زندگی داشت. این یافته همسو با این مطالعات است: پژوهش حسینی و همکاران نشان داد آموزش مهارت حل مسئله به‌طور معناداری باعث افزایش رضایت از زندگی نیروهای وظیفه می‌شود (۹). مسیح‌آبادی و همکاران نشان دادند، هم روش مقابله‌ای هیجان‌مدار و هم مسئله‌مدار با رضایت زناشویی رابطهٔ مثبت دارند (۱۱). پژوهش دلافیونته و همکاران نشان داد، مهارت حل مسئله پیش‌بینی‌کنندهٔ قوی رضایت از زندگی است (۱۵).

در تبیین یافتهٔ مذکور پژوهش حاضر می‌توان گفت، مسئله‌ها دامنه بسیار وسیعی دارند؛ بااین‌حال، برحسب میزان دقیق‌بودن، آن‌ها را به دو گروه عمده تقسیم‌بندی می‌کنند. نخست، مسئله‌هایی که به‌طور کامل تعریف شده‌اند. در این گونه مسئله‌ها هدف به‌طور روشن بیان شده است و اطلاعات لازم برای حل مسئله، دردسترس است (۱۵). همچنین، معمولاً یک راه‌حل درست برای آن‌ها وجود دارد؛ مسائل علمی از این نوع هستند. دوم، مسئله‌هایی که به‌طور کامل تعریف نشده‌اند. در این گونه مسئله‌ها هدف کاملاً روشن نیست و اطلاعات لازم برای حل مسئله در دسترس نیست؛ به‌طوری‌که برای حل آن‌ها بیش از یک راه‌حل وجود دارد (۱۴). مسئله‌های زندگی واقعی که برای همهٔ افراد پیش می‌آیند، معمولاً از این نوع هستند که باتوجه به پیچیدگی زندگی اجتماعی وقوع مسئله امری طبیعی است؛ اما مهارت مواجهه با مسئله و حل منطقی آن اهمیت دارد (۱۰). مهارت حل مسئله، آموختنی است.توانایی حل مسئله برای همه، به‌ویژه افرادی که بیشتر درمعرض وضعیت‌های نیازمند تصمیم‌گیری سریع و منطقی هستند، ضرورت بنیادی است (۱۱). مهارت حل مسئله به فرد کمک می‌کند به‌جای گرفتن تصمیم‌های تکانشی و اجتنابی، تصمیم قاطع بگیرد و با بازبینی مکرر مسیر طی‌شده، ضعف‌ها و قوت‌های خود را شناسایی کند و در صورت برخورد با موانع، راه‌های دیگر را نیز امتحان کند (۱۰). با استفاده از مهارت‌های حل مسئله، تشخیص مشکل، ارزیابی موقعیت و مدنظر قرار دادن اهداف، جست‌وجوی گزینه‌ها، انتخاب بهترین گزینه برای عمل‌کردن و عملی‌کردن تصمیم گرفته‌شده می‌تواند از طرف فرد به بهترین شکل صورت گیرد (۲۷). به همین دلیل افرای که توانایی حل مسئله دارند، توانایی تشخیص افکار ناکارآمد و بی‌اثرسازی آن‌ها را دارند که موجب می‌شود در آن‌ها احساس شایستگی خودکارآمدی تقویت شود و سطح رضایتمندی آن‌ها را از زندگی بالا ببرد (۹)؛ بنابراین می‌توان گفت، حل مسئله ازجمله مهارت‌های زندگی است که بهره‌مندی از آن منجر به پیشرفت در زندگی و بهبود روابط اجتماعی و درنهایت رضایت در زندگی می‌شود.

در بخش دیگری از این پژوهش نتایج نشان داد، اثر غیرمستقیم رضایت از زندگی با نقش واسطه‌ای ویژگی‌های شخصیتی بر مهارت‌های حل مسئله معنادار بود. این یافته با این مطالعات همسوست: نتایج پژوهش اوتمن و همکاران نشان داد، فرایند حل مسئله تحت‌تأثیر ویژگی‌های شخصیتی است و افراد با ویژگی‌های شخصیتی متفاوت به‌صورت متفاوت مسائل را حل می‌کنند؛ بنابراین ویژگی‌های شخصیتی به‌طور مستقیم بر فرایند حل مسئله اثر می‌گذارد و می‌تواند بر آموزش مهارت حل مسئله بر هر متغیری تأثیر بگذارد (۲۲). سودها و همکاران نشان دادند، ویژگی‌های شخصیتی و رضایت از زندگی هر دو بر مهارت حل

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-05]

مسئله اثرگذار هستند (۲۱). نتایج پژوهش جیانگ و همکاران نشان داد، رضایت از زندگی پس از شش ماه به‌طور درخورتوجهی جهت‌گیری و مهارت حل مسئله را پیش‌بینی می‌کند؛ بااین‌حال، نه جهت‌گیری حل مسئله و نه مهارت حل مسئله پس از شش ماه به‌طور درخورتوجهی رضایت از زندگی را پیش‌بینی نمی‌کند (۱۰).

بنابراین می‌توان گفت، مهارت حل مسئله با میانجی‌گری یک متغیر دیگر می‌تواند موجب بهبود رضایت از زندگی شود که در این پژوهش اثر میانجی‌گری ویژگی‌های شخصیتی بر رابطه بین حل مسئله و رضایت از زندگی بررسی شد. در تبیین این یافته به این نکته می‌توان اشاره کرد، مهارت حل مسئله که نوعی مهارت شناختی و رفتاری است، به‌تنهایی نمی‌تواند باعث افزایش رضایت از زندگی شود (۱۵). درواقع، مهارت حل مسئله یکی از مؤلفه‌های لازم، اما نه کافی برای افزایش رضایت از زندگی است (۱۰). مسئله، موقعیتی است که فرد در رویارویی با آن و به‌کمک اطلاعات موجود در آن لحظه، نتواند سریع و به‌طور مناسب پاسخ دهد (۱۵). مهارت حل مسئله فرایندی ذهنی است که شامل کشف، تحلیل و حل مشکلات می‌شود. هدف نهایی حل مسئله، غلبه بر موانع و پیدا کردن بهترین راه‌حل برای موضوعات است (۹). معیار مهم‌تر برای حل مسئله، گشودگی به تجربه است (۲۱). حل مسئله تفکر و رفتاری برای رسیدن به هدفی است که به‌آسانی در دسترس نیست. حل مسئله، امری شناختی است؛ یعنی در درون ذهن یا دستگاه شناختی حل‌کننده روی می‌دهد؛ پس وجود آن را می‌توان تنها به‌طور غیر مستقیم از رفتار حل‌کننده استنباط کرد که متضمن دستکاری معلومات در دستگاه شناختی یا ذهن حل‌کننده است (۱۳). یک مسئله وقتی موجودیت می‌یابد که وضعیتی مفروض در ابتدا وجود دارد و حل‌کننده می‌خواهد آن وضعیت به‌صورت رضایت‌بخش تغییر یابد. با توجه به خصوصیات شخصیتی، هریک از افراد در ابعاد برون‌گرایی، گشودگی به تجربه، وظیفه‌شناسی و...، به‌نوع ویژه‌ای از سبک حل مسئله گرایش دارند (۲۱). درواقع، فرایند حل مسئله در افراد از ترجیحات شخصیتی آن‌ها تشکیل می‌شود (۱۶). به‌عبارتی با توجه به تیپ شخصیتی افراد یکی از دو کارکرد ادراکی (حس‌کردن یا شهود) و همین‌طور یکی از دو کارکرد قضاوتی (تفکر یا احساس) اهمیت می‌یابد که در فرایند حل مسئله و تصمیم‌گیری، افراد از آن ها استفاده می‌کنند (۱۲/۲۲).

افراد برون گرا اعتماد بیش‌تری به حل مسئلهٔ خود دارند و تیپ درون‌گرای حسی با قضاوت تفکری، افرادی دقیق، منظم، بابرنامه و سخت‌کوش هستند و به جزئیات توجه نشان می‌دهند (۲۲). برای رویارویی موفقیت‌آمیز با رویدادهای زندگی، آگاهی از عوامل شخصیتی بسیار مؤثر است؛ زیرا عوامل شخصیتی با این مسئله که یک فرد چگونه دنیا را مشاهده می‌کند و چگونه به عوامل و موقعیت‌ها پاسخ می‌دهد، ارتباطی نزدیک دارد (۱۹). درواقع، از ویژگی‌های شخصیتی می‌توان به‌عنوان پیش‌بینی‌کنندهٔ راهبردهای مقابله و حل مسئله افراد استفاده کرد که افراد مختلف ممکن است در این مؤلفه‌های عمده حل مسئله (جهت‌گیری به مسئله، مهارت‌های حل مسئله)، ضعف‌ها و قوت‌های متفاوت داشته باشند (۲۱). به‌علاوه ممکن است این مؤلفه‌ها برای همهٔ مشکلات یا همهٔ پیامدهای سازگارانه اهمیت یکسان نداشته باشند (۱۶).

برای رویارویی موفقیت‌آمیز با رویدادهای زندگی، آگاهی از عوامل شخصیتی بسیار مؤثر است؛ زیرا عوامل شخصیتی با این مسئله که فرد چگونه دنیا را مشاهده می‌کند و چگونه به عوامل و موقعیت‌ها پاسخ می‌دهد، ارتباطی نزدیک دارد (۱۹)؛ پس مهارت‌های حل مسئله متأثر از ویژگی‌های شخصیتی افراد است که کسب نتیجهٔ مطلوب در فرایند حل مسئله، تضمین‌کنندهٔ رضایت از شرایط یا به‌نوعی رضایت از زندگی است (۲۷). درواقع، باتوجه به تنش و فشارهای روزافزون زندگی مدرن، به‌نظر می‌رسد داشتن انواع مهارت‌ها به‌ویژه مهارت حل مسئله عاملی مهم در کسب رضایت از زندگی است (۱۱) که این مهارت با میانجی گری ویژگی های شخصیتی می تواند منجر به بهبود رضایت از زندگی شود.

این پژوهش مانند سایر پژوهش‌ها با محدودیت‌هایی مواجه بود؛ ازجمله می‌توان به مقطعی‌بودن آن اشاره کرد. همچنین احتمال اینکه حالات روحی، روانی و وضعیت شخصی افراد در بازهٔ تکمیل پرسش‌نامه‌های پژوهش بر نحوهٔ تکمیل آن‌ها اثرگذار باشد، وجود داشت. محدودیت دیگر پژوهش، اتکای آن بر گزارش‌های ذهنی آزمودنی‌ها بود که ممکن است در گزارش‌های خود، سوگیری داشته باشند. به‌علاوه این پژوهش محدود به خانواده‌های مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره بود که باید در تعمیم نتایج آن احتیاط لازم صورت گیرد. باتوجه به اثرگذاری مهارت‌های حل مسئله بر رضایت از زندگی در خانواده‌ها، به درمانگران و مشاوران توصیه می‌شود از تکنیک‌های نوین وسعت‌بخشی تفکر، شبیه‌سازی شناختی و درمان‌های آمیخته با مهارت‌های حل مسئله به‌منظور ارتقای آستانهٔ تحمل ابهام و نیز کسب رضایتمندی از زندگی استفاده کنند.

۵ نتیجه‌گیری

براساس یافته‌های این پژوهش نتیجه گرفته می‌شود که مدل ساختاری پژوهش با داده‌های گردآوری‌شده برازش دارد و برای تبیین رضایت از زندگی در خانواده‌ها می‌توان از متغیر مهارت‌های حل مسئله با میانجی‌گری ویژگی‌های شخصیتی استفاده کرد.

۶ تشکر و قدردانی

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از معاونت محترم آموزشی و پژوهشی دانشگاه محل تحصیل و تمامی آزمودنی‌های ارجمند، نهایت تشکر و قدردانی را داشته باشند.

۷ بیانیه‌ها

تأییدیهٔ اخلاقی و رضایت‌نامه از شرکت‌کنندگان

در این مطالعه این ملاحظات اخلاقی رعایت شد: رضایت آگاهانه و داوطلبانهٔ آزمودنی‌ها؛ امکان خروج از مطالعه؛ احترام به حقوق و شخصیت آزمودنی‌ها؛ رازداری و امانت‌داری از سوی پژوهشگر؛ جبران خطرات احتمالی در حین مطالعه از سوی پژوهشگر.

رضایت برای انتشار

این امر غیر قابل اجرا است.

تضاد منافع

این مقاله برگرفته از رسالهٔ مقطع دکتری روان‌شناسی تربیتی مصوبهٔ

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-05]

شورای پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان به شمارهٔ ۹۴۰۴۳۰۷۹۸ است. نویسندگان اعلام می‌کنند هیچ‌گونه تضاد منافعی ندارند.

منابع مالی

این پژوهش بدون حمایت مالی نهاد یا سازمانی انجام شده است.

مشارکت نویسندگان

همهٔ نویسندگان مقاله نقش یکسانی در طراحی، مدیریت طرح، مفهوم‌سازی، اجرا، تحلیل و تفسیر داده‌ها، تهیهٔ پیش‌نویس، بازبینی و اصلاح، ویراستاری و نهایی‌سازی مقاله داشتند.

References

1. Diener E, Oishi S, Lucas RE. Personality, culture, and subjective well-being: emotional and cognitive evaluations of life. Annu Rev Psychol. 2003;54(1):403–25. http://dx.doi.org/10.1146/annurev.psych.54.101601.145056
2. Kekkonen V, Tolmunen T, Kraav S-L, Hintikka J, Kivimäki P, Kaarre O, et al. Adolescents' peer contacts promote life satisfaction in young adulthood–A connection mediated by the subjective experience of not being lonely. Pers Individ Dif. 2020;167:110264. https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110264
3. Lavrič M, Naterer A. The power of authoritative parenting: a cross-national study of effects of exposure to different parenting styles on life satisfaction. Child Youth Serv Rev. 2020;116:105274. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105274
4. Motevaliyan SM, Dokoushkani F, Yahyazadeh Jeloudar S. Study of life satisfaction among students of university of Mazandaran and its relationship with personality dimensions. Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry. 2019;6(1):23–34. [Persian] http://dx.doi.org/10.29252/shenakht.6.1.23
5. Tough H, Brinkhof MWG, Siegrist J, Fekete C. The impact of loneliness and relationship quality on life satisfaction: a longitudinal dyadic analysis in persons with physical disabilities and their partners. J Psychosom Res. 2018;110:61–7. https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2018.04.009
6. Pasandideh Y. Barrasiye rabete sarmaye ejtemaee, eghtesadi va keyfiat zendegi salmandan (motaleye moredi: shahre Mashad) [The relationship between social, economic capital and elderly quality of life (case study: Mashhad)] [Thesis for MSc]. [Shiraz, Iran]: Shiraz University; 2008. [Persian]
7. Hao Z, Chen L, Li Y, Zou X, Li H, Feng Z, et al. Characteristics of centenarians' lifestyles and their contribution to life satisfaction: a case study conducted on Hainan Island. Arch Gerontol Geriatr. 2019;83:20–7. https://doi.org/10.1016/j.archger.2019.03.022
8. Berlin M, Fors Connolly F. The association between life satisfaction and affective well-being. J Econ Psychol. 2019;73:34–51. https://doi.org/10.1016/j.joep.2019.04.010
9. Hosseini, M., Razavi, M. & Gholami, Z. asar bakhsi amoozesh hale masaale bar rezayat az zendegi dar niroohaye vazife. [The Effectiveness of Problem Solving Training on Life Satisfaction in the coscripts], Second International Conference in psychology & counselling, Mashhad. 2018. [Persian].
10. Jiang X, Lyons MD, Huebner ES. An examination of the reciprocal relations between life satisfaction and social problem solving in early adolescents. J Adolesc. 2016;53:141-51. doi: 10.1016/j.adolescence.2016.09.004
11. Masihabadi M, Saeedi-Rad M, Mosavi SS, Vaghari, A. Ertebate hale masaale va rezayate zanashooyi. [The relationship between problemsolving and marital satisfaction]. In: First National Congress of Religious Thought and Research [Internet]. Arabil; 2014. [Persian].
12. McCartney J, Boschmans S-A. Evaluation of an intervention to support the development of clinical problem solving skills during a hospital-based experiential learning program for South African pharmacy students. Curr Pharm Teach Learn. 2020;12(5):590–601. https://doi.org/10.1016/j.cptl.2020.01.016
13. Diker Coşkun Y, Garipağaoğlu G, Tosum Ü. Analysis of the relationship between the resiliency level and problem solving skills of university students, Procedia - Social and Behavioral Sciences. 2014;114:673-80. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.12.766
14. Barati A, Mahram B, Karshki H. Jaygah hale masaleh dar tamrin ketabhaye darsi olum ebtedayi [The place of problem solving in elementary science textbook exercises]. Research in Curriculum Planning. 2013;10(2):1-10. [Persian]
15. de la Fuente A, Chang EC, Cardeñoso O, Chang OD. The psychological impact of social problem solving under stress in adults: Debased life satisfaction, heightened depressed mood, or both?. Personality and Individual Differences. 2019;146:46-52. https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.03.033
16. Buelow MT, Cayton C. Relationships between the big five personality characteristics and performance on behavioral decision making tasks. Pers Individ Dif. 2020;160:109931. https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.109931
17. Hart W, Richardson K. Desirability of others' dark characteristics: the role of perceivers' dark personality. Pers Individ Dif. 2020;155:109722. https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109722
18. Winters N. The relationship between personality characteristics, tenure, and intent to leave among emergency nurses. J Emerg Nurs. 2019;45(3):265–72. https://doi.org/10.1016/j.jen.2018.08.005

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-05]

19. Pereira ME, Azeredo A, Moreira D, Brandão I, Almeida F. Personality characteristics of victims of intimate partner violence: a systematic review. Aggress Violent Behav. 2020;52:101423. https://doi.org/10.1016/j.avb.2020.101423
20. McCabe KA, Woods SP, Weinborn M, Sohrabi H, Rainey-Smith S, Brown BM, et al. Personality characteristics are independently associated with prospective memory in the laboratory, and in daily life, among older adults. J Res Pers. 2018;76:32–7. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2018.06.006
21. Sudha P, Reddy B.S. Problem solving coping style in relation to personality type, health behavior and life satisfaction among cardiovascular patients. Indian Journal of Health & Wellbeing. 2017;8(12):1493-6.
22. Othman W, Sumarni R, Foong L. The relationship between personality types, learning styles and problem solving approach to technical and vocational education studenst. Pertanika J Soc Sci & Hum. 2007;15(1):1-8.
23. Kim MJ, Bonn M, Lee CK, Kim JS. Effects of employees' personality and attachment on job flow experience relevant to organizational commitment and consumer-oriented behavior. Journal of Hospitality and Tourism Management. 2019;41:156–70. https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2019.09.010
24. Baumert A, Schmitt M, Perugini M. Towards an explanatory personality psychology: Integrating personality structure, personality process, and personality development. Pers Individ Dif. 2019;147:18–27. https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.04.016
25. Loehlin JC. Latent variable models an introduction to factor, path, and structural equation analysis. 4th edition. NJ: Lawrence Erlbaum Associates; 2004.
26. McCrae RR, Costa PT. A contemplated revision of the NEO Five-Factor Inventory. Pers Individ Dif. 2004;36(3):587–96. https://doi.org/10.1016/S0191-8869(03)00118-1
27. Rezaeifar E, Sepahmansour M, Kouchakentezar R, Kooshki S. Developing model of marital stability based on personality characteristics and perceived stress mediating by problem solving styles. Social Cognition. 2019;8(1):83–106. [Persian] https://sc.journals.pnu.ac.ir/article_5839.html?lang=en
28. Heppner PP, Baker CE. Applications of the Problem Solving Inventory. Measurement and Evaluation in Counseling and Development. 1997;29(4):229–41. https://doi.org/10.1080/07481756.1997.12068907
29. Amrollahi Boyouki A. Pishbini rabete beyne hooshe manavi, dindari va rezayat az zendegi [Predicting the relationship between spiritual intelligence, religiosity and life satisfaction]. In: 5th National Conference on Positive Psychology Updates [Internet]. Bandar Abbas: Farhangian University; 2019. [Persian]
30. Becker J-M, Klein K, Wetzels M. Hierarchical latent variable models in PLS-SEM: guidelines for using reflective-formative type models. Long Range Planning. 2012;45(5–6):359–94. https://doi.org/10.1016/j.lrp.2012.10.001

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-05]